

KONINGIN EMMA EN ROTTERDAM*

DOOR A. M. VAN DER WOEL

De reden om bij dit onderwerp stil te staan is de herdenking van de beëdiging van koningin Emma als regentes voor haar minderjarige dochter, koningin Wilhelmina, op 8 december 1890. Wat waren ze in Rotterdam net als in de rest van het land verbaasd geweest toen de zestigjarige koning-weduwnaar Willem III op 1 oktober 1878 zijn verloving met een twintigjarige prinses bekend maakte¹). De meningen waren verdeeld, maar in het algemeen stond men niet onwelwillend tegenover het voorgenomen huwelijk. De meeste leden van de Staten-Generaal waren tenminste opgelucht dat de verloofde in ieder geval degelijk van adel was. De koning had zich immers ook met dames ingelaten als de operazangeres Eleonore d'Ambre, wier adel slechts op het toneel een schijn van echtheid had gehad, maar die na haar spraakmakende verheffing in de adelstand als 'une comtesse de contrabande' werd beschouwd²).

Prinses Emma was de dochter van Georg Viktor vorst van Waldeck-Pyrmont, een onbetekenend Duits vorstendommetje, en van prinses Helene van Nassau. De laatste had met haar bejaarde schoonzoon een gemeenschappelijke voorouder³). Het huwelijk leek de gril van een onberekenbare koning, maar was dit in feite niet. Hij en zijn broer prins Hendrik, beiden op leeftijd gekomen en weduwnaar, hadden zich bezorgd gerealiseerd dat het voortbestaan van het Huis Oranje-Nassau niet voldoende gegarandeerd was. Hendrik was kinderloos en de vermoedelijke troonopvolger, prins Willem, die inmiddels al tegen de veertig liep, was nog steeds ongehuwd. Dat was ook het geval met zijn jongere broer Alexander, een kwijnende lelie, waarvan terecht weinig werd verwacht.

Er was dus koninklijk nageslacht nodig en liefst van mannelijke kunne. Een huwelijk met mademoiselle d'Ambre zou moeilijk de goedkeuring van de Staten-Generaal kunnen krijgen en daarom had de koning in het diepste geheim een aanzoek aan zijn nicht gedaan, Elisabeth prinses van Saksen-Weimar. Zij was de dochter van zijn in Nederland nog altijd populaire zuster Sophie en van Karl Alexander groothertog van Saksen-Weimar. De familie had dit aanzoek in beraad gehouden, omdat men er niets voor voelde.